

KONYA İLİ DAĞLARININ EKOTURİZM POTANSİYELİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

An Evaluation on The Ecotourism Potential of Konya Province Mountains

Doç. Dr. Recep BOZYİĞİT

Sorumlu Yazar, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Coğrafya Eğitimi Anabilim Dalı, Konya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9790-1168>

Oktay ÜNAL

Meram Şifa Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Konya/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3651-8739>

ÖZET

Konya İli Dağlarının Ekoturizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme konulu araştırmanın amacı, dağların oluşum, morfolojik, flora, fauna, iklimik ve kültürel özelliklerine dayalı ekoturizm potansiyelini ortaya koymaktır.

Konya il sınırlarında yer alan Anamas, Gidengelmez, Karacadağ, Aladağ (Derbent), Büyük ve Küçük Gevele Dağları, Loras ve Bozdağlar; dağcılık, doğa yürüyüşü (trekking), bitki hayatı (flora) gözlemciliği, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, doğa keşfi (safari) turizmi, doğa fotoğrafçılığı, bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, bilim turizmi, yamaç paraşütü (parapente) turizmi, mağara turizmi (jeoturizm), kış turizmi, ve macera turizmi açısından potansiyele sahiptir. Konya ilinin doğal ve kültürel kaynaklar bakımından zenginliği, turistik amaçlı ürünlerin çeşitlendirilmesi ve değerlendirilmesi açısından alternatif rotalar oluşturulabileceğini işaret etmektedir.

Konya İli dağlarının potansiyelinin kullanılmasında için alt yapı çalışmalarının hızlandırılması gerekmektedir. Bu konuda Konya şehir merkezine yakın olan Gevele, Loras ve Kızılören dağlarına öncelik verilmelidir. Daha sonra Anamas, Gidengelmez, Karacadağ, Bozdağlar ile Aladağ (Derbent)'a öncelikli olarak sadece zorunlu ihtiyaçları karşılama yönelik çevreci düzenlemelerin yapılması uygun olacaktır. Bu alt yapı çalışmalarının yanında dağların titizlikle korunması, gelecek kuşaklara daha temiz, daha güzel ve yaşanılabilir bir çevre bırakılması için eğitim ve tanıtım çalışmalarına öncelik verilmelidir. Bu konudaki başta Turizm Bakanlığı olmak üzere özel sektör, basın-yayın kanalları tarafından ilgili platformlarda Konya İli Dağlarının ekoturizm potansiyeli ve bu potansiyelin kullanımına yönelik eğitici çalışmalara yer verilerek toplumsal bilinç sağlanmalıdır. Daha sonra ulusal ve uluslararası anlamda Konya şehrinin UNESCO tarafından 2007 yılının "Dünya Mevlana Yılı", 2016 yılında da İslam İşbirliği Teşkilatı tarafından "İslam Dünyası Turizm Başkenti" olarak seçilmesi temaları işlenerek reklam ve tanıtımı yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Konya, Dağlar, Ekoturizm, Potansiyel

ABSTRACT

This study aims to reveal the ecotourism potential of the mountains based on their formation, morphology, flora, fauna, climatic and cultural characteristics.

Located within the provincial borders of Konya, Anamas, Gidengelmez, Karacadağ, Aladağ (Derbent), Big and Small Gevele Mountains, Loras and Bozdağlar have potential for mountaineering, trekking, flora observing, wildlife (fauna) observing, nature exploration (safari) tourism, nature photography, bicycle tourism, horse-riding trekking, science tourism, paragliding tourism, cave tourism (geotourism), and winter and adventure tourism. The richness of Konya in terms of natural and cultural resources indicates that alternative routes can be created in terms of diversification and evaluation of touristic products.

In order to use the potential of the Konya Province mountains, the infrastructure works should be accelerated. Gevele, Loras, and Kızılören mountains, close to Konya city center, should be given priority in this regard. Later, it would be appropriate to make environmentalist regulations to meet only the essential needs in Anamas, Gidengelmez, Karacadağ, Bozdağlar, and Aladağ (Derbent). In addition to these infrastructure works, priority should be given to education and promotional activities to protect the mountains meticulously and leave a cleaner, more beautiful and livable environment for future generations. Social awareness should be ensured by including educational activities on the ecotourism potential of the Konya Province Mountains and the use of this potential by the private sector, press and media channels, especially the Ministry of Tourism. Also, it is recommended to advertise and promote the city of Konya in national and international terms by processing the themes of 2007 as the "World Mevlana Year" by UNESCO and the "Islamic World Tourism Capital" by the Organization of Islamic Cooperation.

Key Words: Konya, Mountains, Ecotourism, Potential

1. GİRİŞ

Dünyadaki hızlı, ekonomik, sosyal, siyasal ve teknolojik gelişmelerle beraber, turizm tüketim kalıplarında da son zamanlarda büyük bir değişim gözlenmektedir. Gün geçtikçe hızlı bir şekilde artış gösteren turizm faaliyetleri, son dönemlerde alışılmış turizm olgusundan uzaklaşmıştır. Farklı turizm türlerine eğilimin artmasıyla birlikte, tabiatla iç içe abartılı olmayan tesislerde, tahrip olmamış ve temiz bir çevrede aktif tatil yapma isteğinde artış meydana gelmiştir. Bu turizm olgusu maksimum kar sağlamayı hedefleyen kitle turizmi yerine, bireysel ve küçük gruplar halinde gelecek turistleri cezbetmeyi, turizm etkinliklerini daha uzun bir alana yaymayı, farklı alternatif mekânların yaygınlaşmasını amaçlamaktadır (Tuna, 2007: 47). Tüm bunlardan hareketle doğal ve tarihi güzellikleri ile farklı turizm çeşitlerinin ülkemizde rahatlıkla uygulandığı, bölgelerimize gelen turist taleplerinin kolayca karşılanabildiği ve dikkat çekici bir potansiyele sahip olduğu söylenebilir.

Dünya üzerinde 1980'lerde hızla artan gelişmeler ile birlikte, turizmdeki faaliyetlerde, doğal ve kültürel kaynaklar üzerinde olumsuz etkilerin meydana geldiği ve bu etkilerin turizmin gelecek nesiller için tehlike oluşturmaya başladığı düşüncesi öne çıkmıştır. Bunun sonucunda var olan kaynaklarımızın daha uzun sürede kullanılmasına ve korunmasına dayanan; sürdürülebilir turizm, yeşil turizm, doğa turizmi, alternatif turizm, özel ilgi turizmleri ve ekoturizm gibi, odak noktaları neredeyse aynı olan ama farklı şekillerde isimlendirilen turizm türlerinin önemi anlaşılmaya başlanmıştır (Erdoğan, 2003).

Geçmiş yıllarda turizm sektöründe yer alan aktörlerin, turizmi sadece ekonomik fayda olarak görmesi üzerine bölge üzerinde çevresel, sosyal ve kültürel zararlardan kaçınılamamıştır. Günümüzde ise ekonomik faktörlerden ziyade sürdürülebilir, kalkınma açısından yarar sağlayacak, çevre dostu turizm olgusu üzerinde durulmaktadır (Tolungüç, 1999). Bu bağlamda turist kitlelerine yönelik sunulan hizmetin insan, çevre ve kültür üzerindeki etkileri ile oluşan sorunları, bu sorunların çözülmesine yönelik önlem ve politikaların oluşturulması gerektiği fikri daha fazla önemsenmeye başlanmıştır. Bu noktada ele alınan olumsuzluklara kaynaklık eden kitlesel turizm olgusuna karşı, zıt özellikler benimseyen ve sürdürülebilir turizmin uzantısı olarak görülen alternatif turizmin; farklı heyecanlar sunması, turizmi bütün yıla yayılımını sağlaması ve en önemlisi çevreye zararının az olması nedeniyle ideal turizm olarak görülmesini sağlamıştır. Weaver'a (1999) göre, alternatif turizm olumlu etkileri arttıran ve olumsuz etkileri en aza indirgeyen, doğa temelli bir turizm formunu oluşturmaktadır.

Bu bağlamda değerlendirildiğinde sık sık gündeme gelen sürdürülebilirlik; bugünün ihtiyaçlarını karşılarken aynı zamanda doğal kaynakları korumak ve gelecek nesillere iyi bir çevre bırakmak için yapılan faaliyetlerdir (Collin, 2004). Doğal, çevresel, biyolojik ve sosyokültürel kaynakların korunmasında ve kayıpların en aza indirilmesinde, turizm alanındaki faaliyetlerin ve getirilerinin gelecekte de artırılarak, devamını mümkün kılacak tek yol sürdürülebilir turizm ve bunun bir uzantısı olan ekoturizm olgusudur (Akşit, 2007). Kitle turizmine bir tepki ve alternatif olarak 1990'lı yıllarda gelişme gösteren ekoturizm kavramı, kırsal ve kültürel turizmin unsurlarını içermekte, hassas doğal ve kültürel alanlarda geliştirilebilecek en uygun turizm türü olarak kabul edilmektedir. Kontrolsüz gelişen kitlesel turizm hareketlerinin, çevre ve toplum üzerindeki tahribatları karşısında ekoturizm, sürdürülebilirliğin sağlanmasında önemli bir araç olarak görülmektedir (Kuter ve Ünal, 2009). Ekoturizm, sürdürülebilir turizmin bir alt bölümünü oluşturmakta, bazen de sürdürülebilir turizmle eş anlamlı olarak kullanılmaktadır (Avcıkurt, 2007). Yerel halkın refah düzeyini gözetererek, doğal alanlara yapılan seyahat şeklinde tanımlanan ekoturizm kavramı ilk defa 1978'de Kenton Miller tarafından kullanılmıştır (Rahemtulla ve Wellstead, 2001). Başka ifade ile ekoturizm; çevreye zararı minimuma indirecek şekilde, yaban yaşamını, doğal alan gezilerini, kır olguna karşı merak oluşumu gibi özel ilgi alanlarına yönelimi içeren turizm türü olarak ifade edilir (Polat, 2006). "Çevrenin korunması ve yerel halkın refahını arttırmaya yönelik olarak doğal alanlara yapılan duyarlı seyahatler" olarak tanımlanan ekoturizm günümüzde en iyi bilinen ve kabul görülen tanımlamalardan biridir (The International Ecotourism Society/ TIES,1990).

Ekoturizm faaliyetleri arasında; kuş gözlemciliği (ornitoloji), dağ ve doğa yürüyüşü (trekking), akarsu turizmi, bitki hayatı (flora) gözlemciliği, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, doğa keşfi (safari) turizmi, doğa fotoğrafçılığı, kaplıca-ılıca-termal (jeotermal) turizmi, bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, sörf-yelken turizmi, tarım (agro)-çiftlik turizmi, kültür turizmi, yamaç paraşütü (parapente) turizmi, balon turizmi, mağara turizmi (jeoturizm) sportif olta balıkçılığı turizmi, su altı dalış-scuba turizmi, ipek yolu turizmi, macera turizmi türleri bulunmaktadır. Ekoturizm açısından önem taşıyan doğal kaynakların korunması ile ilgili Tarım ve Orman Bakanlığının, Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiat Koruma Alanları,

Muhafaza Ormanları, Yaban Hayatını Geliştirme Sahalar, Özel Çevre Koruma Bölgeleri, Doğal Sit Alanları, Biyosfer Rezervleri, RAMSAR Alanları ve Dünya Miras Alanları kategorileri gibi korumaya aldığı alanlar mevcuttur. Aynı zamanda Kültür ve Turizm Bakanlığı, turistik ürünlerin çeşitlendirilmesini ve kıyı alanlarında oluşan turizm yoğunluğunun azaltılmasını ayrıca elde edilen sosyo-ekonomik faydaları az gelişme gösteren bölgelere dağıtmayı amaçlayan; Mavi Bayrak Projesi, ISO 14000 Çevre yönetim Sistemi, Belek Yönetim Planı, ATAK Projesi, Dağ- Dağ Yürüyüşü Projesi, Akarsu Turizm Projesi, Yayla Turizmi Projesi, Bisiklet Tur Güzergahlarının Belirlenmesi ve Geliştirilmesi Projesi, Mağara Turizmi Projesi, Kuş Gözlemciliği Projesi, Botanik Turizm Projesi, Tarım ve Çiftlik Projesi gibi politikalar izlemektedir (Bakırcı, 2002: 244-246).

Türkiye’de oluşan ekoturizm bilinci ile İstanbul’da 2002 yılında Ekoturizm Derneği kurulmuştur. Planlanan 2023 Türkiye Turizm Stratejisinde Konya’ya ilişkin 2 strateji ve 1 Ekoturizm Bölgesi belirlenmiş ve bu amaca yönelik planlara yer verilmiştir. Sahip olduğumuz ekoturizm alanlarına bakıldığında; dağlar ve kayalıklar, vadiler, platolar, obruklar, mağaralar, kumsal alanlar, jeolojik ve jeomorfolojik unsurlar, göller, kaplıca(termal) suları, travertenler, şelaleler, hidrojeomorfolojik unsurlar, müzeler, medreseler, camiler, tarihi yerleşmeler, yöresel dokumalar, yemekler, tarihi anıtları görebiliriz.

Ekoturizm alanlarından olan dağlar macera, heyecan ve değişiklik arayanlara çeşitli rekreasyonel faaliyetler ve yeni spor olanakları sağlamaktadır. Doğa yürüyüşleri, dağ bisikletiyle geziler, orienteering, sağlam kayaçların olduğu dik yamaçlarda kaya tırmanıcılığı, karlı alanlarda yapılan botla kaymak (snowspearafing), kızak (snowscating), buzul kayağı (heliskiing helikopterle gidilerek yapılan yüksek dağ kayağı), balon skiing (balonla gidilerek yapılan yüksek dağ kayağı), snowboarding dağlarda yapılan aktiviteler arasında sayılabilir (Erdoğan, 2003, 125). Dağcılığın birçok dildeki karşılığı “Alpinizm” olarak bilinmektedir. Alpinizmin spor dalına dönüşmesi ve yaygınlaşması, Alp Dağları’nda görüldüğü için bu isim uygun görülmüştür. Aynı zamanda Himalayalar’daki dağcılık faaliyetlerine “Himalayalizm” ve And Dağları’nda yapılanı ise “Andizm” denilmektedir. Ülkemizde bu etkinlik için herhangi bir dağ ismi verilmemiş olup, İngilizcedeki genel anlamda ki “Dağcılık” kelimesi benimsenmiştir (Erdoğan, 2003, 124). Bu aktivite 18. ve 19. yy. İngilizler ve Fransızlar başta olmak üzere zengin ülkelerin yeni maceralar araması, boş zamanlarını değerlendirilmesi gibi etkinlikler sonucu, 1931 yılında merkezi Cenevre’de bulunan Uluslararası Dağcılar Birliği’nin kurulmasıyla Uluslararası bir spor dalı haline gelmiştir (Küçükaslan, 2007:271).

Türkiye’de ise dağcılık ve dağ turizminin öncüsü, Ali Vehbi Türküstün (1887-1937) olmuştur. Fransa’da yükseköğrenim görürken; Mont-Blanc doruğuna tırmanan ve buraya Türk Bayrağını diken, ilk sporcumuzdur. İlk Türk dağcısı olan Türküstün, Türkiye’de sivil dağcılık sporunun yerleşip gelişmesinde, büyük rol oynamıştır. 1926’da kurulan Dağ ve Komando Okulu, 1933’de İstanbul’da Türk İzcilik-Dağcılık ve Kış Sporları Kulübü adıyla ilk Türk Dağcılık Kulübü, 1938’de kurulan Dağcılık ve Kış Sporları Federasyonunun ismi 1939’da Türkiye Dağcılık ve Kayak Federasyonu olarak değiştirilmiştir. Ancak, 1966’da sadece dağcıları bünyesinde toplayan Türkiye Dağcılık Federasyonu oluşturulmuştur (Doğanay, 2001: 97-98).

Konu özelinde bakıldığında bu faaliyet türleri çerçevesinde Konya ili dağları, dağcılık, doğa yürüyüşü (trekking), bitki hayatı (flora) gözlemciliği, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, doğa keşfi (safari) turizmi, doğa fotoğrafçılığı, bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, bilim turizmi, yamaç paraşütü (parapente) turizmi, mağara turizmi (jeoturizm), kış turizmi ile macera turizmi açısından potansiyel arz etmektedir. Konya ilinin doğal ve kültürel kaynaklar bakımından zenginliği, turistik amaçlı ürünlerin çeşitlendirilmesi ve değerlendirilmesi açısından bölgede alternatif rotalar oluşturulabileceğini işaret etmektedir.

Konya İli; İç Anadolu Bölgesi’nin orta-güney bölümünde, 36°22’ - 39° 08’ kuzey paralelleri ile 31° 14’ - 34° 27’ doğu meridyenleri arasında yer alır. Konya ilini kuzeyde, Ankara; doğuda, Aksaray ve Niğde; güneyde, Karaman; güneydoğuda, İçel; güneybatıda, Antalya; batıda, Isparta; kuzeybatıda, Afyon ile Eskişehir illeri çevrelemektedir. Konya, 38 873 km²’lik (Göller hariç) alanı ile Türkiye’nin en büyük yüz ölçümüne sahip ilidir. Ortalama yükseltisi 1016 m’dir(Ünal, 2018:1).

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

“Konya İli Dağlarının Ekoturizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme” konulu bu çalışmada, Konya ilinin doğal oluşumlarının ekoturizm potansiyellerini ortaya koymak, doğal oluşumların korunması ve gelecek nesiller için sürdürülebilir kılınması için öneriler getirmek amaçlanmıştır.

3. METOT ve MALZEME

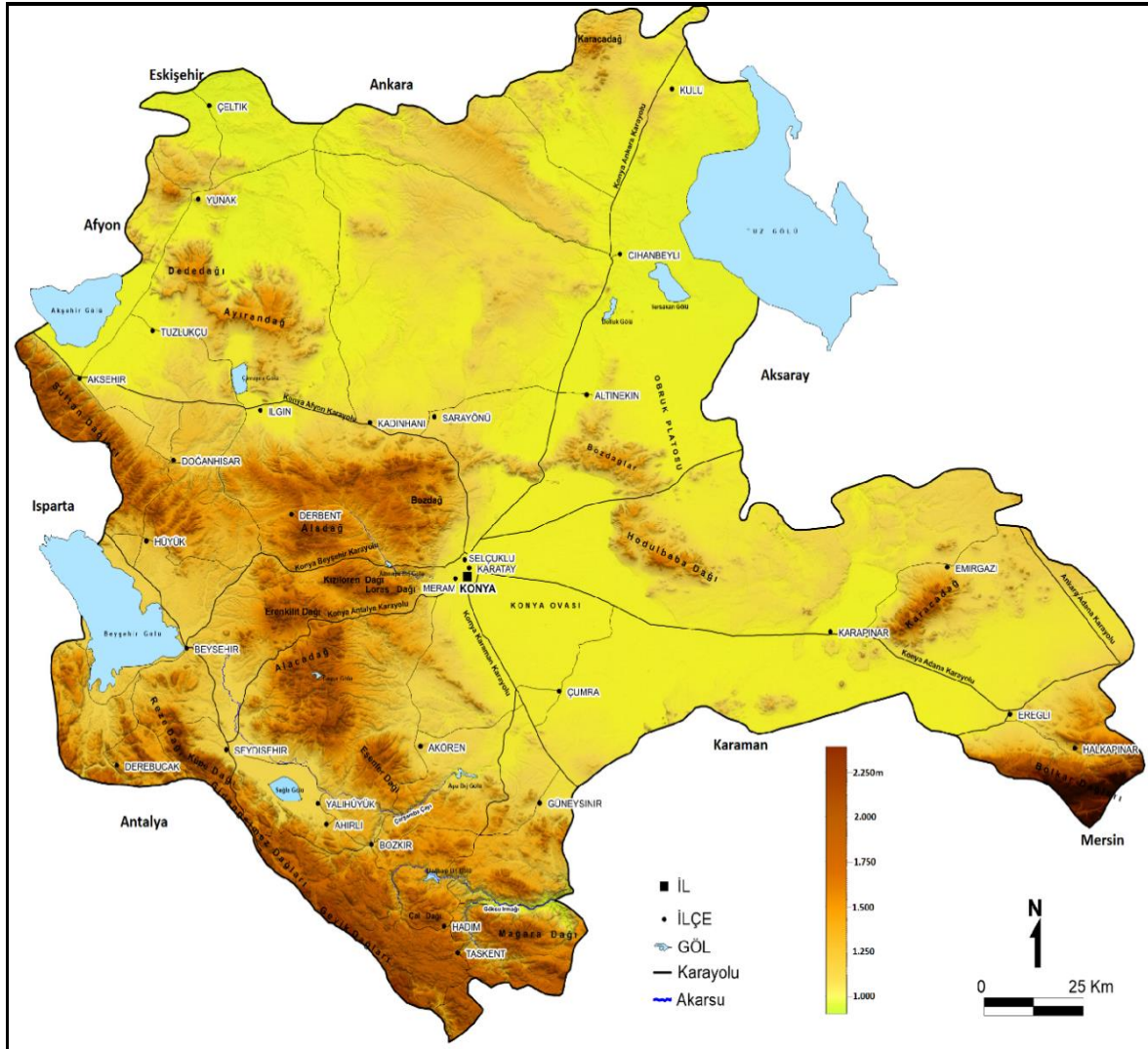
“Konya İli Dağlarının Ekoturizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme” konulu çalışma konu tespiti yapıldıktan sonra literatür taraması yapılarak konu irdelenmiştir. Farklı tarihlerde arazi çalışmalarında bulunulmuştur. Bu çalışmalar esnasında potansiyel arz eden dağların farklı özellikleri yönelik fotoğrafları çekilmiş, lokasyonları belirlenerek harita üzerine işaretleme yoluna gidilmiştir. Daha sonra elde edilen bulgular coğrafya biliminin prensipleri doğrultusunda değerlendirilerek araştırmanın yazım aşaması gerçekleştirilmiştir.

Araştırma sahasının 1/500 000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritasının Konya ve Adana Paftaları, 1/100 000 ölçekli topoğrafya haritasının M27, M28, N27, N28 paftalarından yararlanma yoluna gidilmiştir.

4. BULGULAR

Konya, Türkiye'nin en geniş yüzölçümüne sahip ildir. Konya'nın; Kuzeyi ve Kuzeydoğusunda plato ve ovalık sahalara; güney-güneybatısında Batı Toroslar, güney-güneydoğusunda Orta Toros dağları yer almaktadır. Eski bir göl tabanında yer alan Konya Ovası ve onu çevreleyen dalgalı plato yüzeyleri dikkat çeken yeryüzü şekilleridir.

Konya ili sınırları içerisinde; KB-GD doğrultusunda genişçe bir yay çizen Toroslar, bunun iç kısımlara bir devamı olan Bozdağlar ile Pliokuaterner volkanizması sonucu oluşmuş volkanik kökenli dağlar dikkati çekmektedir(Harita 1). Bu çalışmada ekoturizm potansiyeli sunan dağların sahip oldukları oluşum, morfolojik, flora, fauna ve iklimik özellikleri üzerinde durularak yapılabilecek ekoturizm faaliyetleri açıklanacaktır.

Harita 1. Konya İlinde Ekoturizm Potansiyeline Sahip Dağlar(Ünal, 2018:10).

Dağlar, geçmişte olduğu gibi günümüzde de önemini koruyan yeryüzü şekillerinden birisidir. Günümüzde barınak, beslenme, yerleşme, korunma, tarihi ve kültürel mirası barındıran yerler olması yanında siyasal ve ekonomik değer arz eden farklı kaynakları bünyesinde barındıran alanlardır. Tüm bu özellikleri bünyesinde barındıran dağlar, ekoturizm açısından da potansiyel arz eden sahaların başında gelmektedir. Konya İli dağları dağcılık, doğa yürüyüşü (trekking), bitki hayatı (flora) gözlemciliği, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, doğa keşfi (safari) turizmi, doğa fotoğrafçılığı, bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, bilim turizmi, yamaç paraşütü (parapente) turizmi, mağara turizmi (jeoturizm), kış turizmi ile macera turizmi farklı ekoturizm faaliyetlerinin gerçekleştirilebileceği bir potansiyele sahiptir (Tablo 1).

Tablo 1. Konya İlinde Ekoturizm Potansiyeline Sahip Dağlar.

DAĞIN ADI	EKOTURİZM POTANSİYELİ
Büyük ve Küçük Gevele Dağları	Dağcılık, Doğa Yürüyüşü, Doğa Fotoğrafçılığı, Yamaç Paraşütü, Bisiklet Turizmi, Atlı Doğa Yürüyüşü, Yaban Hayat (Fauna) Gözlemciliği, Botanik Turizmi, Bilim Turizmi.
Loras Dağı	Doğa Yürüyüşü, Dağcılık, Bisiklet Turizmi, Yaban Hayat (Fauna) Gözlemciliği, Botanik Turizmi, Doğa Yürüyüşü, Mağara Turizmi, Atlı Doğa Yürüyüşü, Yayla Turizmi, Kış Sporları, Yamaç Paraşütü.
Kızılören Dağı	Yamaç Paraşütü, Doğa Yürüyüşü ve Doğa Fotoğrafçılığı.
Aladağ	Kış Turizmi, Dağcılık, Doğa Yürüyüşü, Doğa Fotoğrafçılığı, Yayla Turizmi, Çiftlik Turizmi.
Erenkilit Dağı	Doğa Yürüyüşü, Bilim Turizmi, İnanç Turizmi, Dağcılık ve Yayla Turizmi.
Bozdağlar	Dağcılık, Kaya Tırmanışı, Av Turizmi, Yayla Turizmi, Doğa Fotoğrafçılığı, Kuş gözlemciliği ve Doğa Keşfi Turizmi.
Sultan Dağları	Yamaç Paraşütü, Dağcılık, Doğa Yürüyüşü ve Doğa Fotoğrafçılığı, Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği, Botanik Turizmi.
Anamas Dağları	Doğa Keşfi Turizmi, Doğa Fotoğrafçılığı, Kuş Gözlemciliği, Yaban Hayatı (Fauna) Gözlemciliği, Botanik Turizmi, Atlı Doğa Yürüyüşü, Flora-Fauna Gözlemciliği, Mağara Turizmi, Doğa Yürüyüşü, Kış Sporları, Kamp-Karavan Turizmi, Yayla Turizmi, Motosiklet, Off-Road ve Jeep Safari Sporları
Gidengelmiz Dağları	Dağcılık, Av turizmi, Kaya Tırmanışı, Yaban Hayat (Fauna) Gözlemciliği, Botanik Turizmi, Bilim Turizmi, Doğa Keşfi Turizmi, Doğa Fotoğrafçılığı.
Karacadağ	Bilim Turizmi, Doğa Keşfi Turizmi, Doğa Fotoğrafçılığı, Doğa Yürüyüşü ve Dağcılık.

4.1. Büyük-Küçük Gevele Dağları ve Ekoturizm Potansiyelleri

Konya şehir merkezinin yaklaşık 10 km batısında iki ayrı tepeden oluşan Büyük (1709 m) ve Küçük (1643 m) Gevele tepeleri yer almaktadır. Büyük ve Küçük Gevele tepeleri bir kırık hattından çıkan volkanik malzemenin yığılması ile oluşmuş volkanik kütlelerdir (Fotoğraf 1). Farklı aşınım ile şekillenen tepeler etrafındaki plato düzlüklerinden bariz yükseltileri ile ayrılmaktadır.

Büyük Gevele volkan konisinin zirve kesiminde ağız güneybatıya açık aşınmış ve bu sebeple de pek belirgin olmayan bir krater vardır. Yine aynı volkan konisi üzerinde, kuzeydoğu-güneybatı yönünde küçük boyutlu parazit koniler vardır. İlk bakışta bunlar, farklı aşınım ile meydana gelmiş tepeleri andırıyorsa da esasta yeni lav çıkışlarının olduğu yerlerdir (Selçuk Biricik, 1992: 42).

Büyük Gevele Dağı; doğa yürüyüşü turizmi, doğa fotoğrafçılığı ile bilim turizmi açısından potansiyel arz etmektedir.

Fotoğraf 1. Kuzeydoğu-Güneybatı Yönlü Kırık Hattında Miosen-Pliosen Volkanizması ile Oluşmuş Küçük ve Büyük Gevele Dağları. Sahip Oldukları Doğal ve Kültürel Özellikler ile İnsanların Dikkatini Çekmektedir.

Küçük Gevele (Takkeli Dağ) ve çevresinde Miosen-Pliosen yaşına ait birimler geniş sahalar kaplamaktadır. Genellikle andezit, yer yer dasit ve tüfler, Büyük ve Küçük Gevele tepelerinin ana yapısını oluşturmaktadır. Yer yer çökellerle ardalanma gösteren aglomera ve tüfler, Sarayköy-Sille, Sulutas ve çevresinde yaygındır (Bozyiğit, 2018: 27).

Küçük Gevele Dağı, hem sahip olduğu doğal görünüm ile hem de bünyesinde taşıdığı tarihi miras ile dikkati çekmektedir. Dağ; dik yamaçları, volkan konisi ve zirve kesiminde yer alan sur kalıntıları ile dikkati çeker. Geçmişten günümüze Konya şehrinin tarihine tanıklık eden dağ, aynı zamanda Helenistik Dönem-Bizans, Anadolu Selçuklu, Osmanlı dönemine ait izleri taşımaktadır.

Küçük Gevele Dağı, doğa yürüyüşü, dağcılık, doğa fotoğrafçılığı, bilim turizmi, yamaç paraşütü potansiyeline sahip Konya şehrine en yakın dağdır. Çevresinde Sille gibi bir yerleşim merkezini bulundurması buranın kültür turizmi açısından da potansiyelini arttırmaktadır. Günümüzde yamaç paraşütü, doğa yürüyüşü, bilim turizmi, doğa fotoğrafçılığı, bisiklet turizmi, dağcılık yapılmaktadır. Gelecekte atlı doğa yürüyüşü, yaban hayat (fauna) gözlemciliği, botanik turizminin de devreye girmesi beklenmektedir.

Dağın tarihi dokusu 10 yıldır yapılan arkeolojik kazılar ile gün yüzüne çıkarılmaktadır. Kazı ve rekonstrüksiyon çalışmaları bitince dağın potansiyel değerlerinin daha etkin kullanıma açılması beklenmektedir.

4.2. Loras Dağı ve Ekoturizm Potansiyeli

Loras Dağı, Konya şehir merkezinin 12 km batısında kütleli bir dağ özelliği göstermektedir. Dağın ana malzemesini Trias-Jura yaşlı kalker ve dolomitik kalkerler oluşturur. Dağın zirve kesimlerinde lapyta ve dolinler dikkati çekmektedir. Plato sahalarının ana malzemesini başta ofiolitler olmak üzere, kum taşı, kil taşı, kalker ve volkanik kayalar oluşturmuştur (Bozyiğit, 2002: 145-152).

Loras Dağı, çevresindeki dalgalı plato yüzeyinden belirgin yamaçlarla ayrılmaktadır. Dağı çevreleyen dik yamaçlarla plato yüzeyinin kesiştiği sahalarda debisi düşük kaynak suları çıkmaktadır. Bu su kaynaklarının çevresinde Erikli, Gökpinar, Köseler, İncesu, Fakıyayla, Asarlık, Kızılçubuk, Yurtyeri, Köklütaş, Çalağıl, Anayası ve Çatalarmut yaylaları yer almaktadır (Bozyiğit, 2002: 145).

Loras Dağı; dağcılık, doğa yürüyüşü, bisiklet turizmi, yaban hayat (fauna) gözlemciliği, botanik turizmi, bisiklet turizmi, mağara turizmi, atlı doğa yürüyüşü, yayla turizmi, kış sporları, yamaç paraşütü açısından önemli potansiyele sahiptir. Ayrıca jeep safari-off road sporu yapılabilecek yerlerden birisidir (Yeliz-Bathan, 2010:249).

Günümüzde doğa yürüyüşü, atlı doğa yürüyüşü, bisiklet turizmi, dağcılık aktif olarak yapılmaktadır. Gelecekte özellikle yamaç paraşütü ile yayla turizminin devreye girmesi beklenmektedir. Dağın yamaç paraşütü dilinde “mesafe kat etme noktası” diye tanımlanan özelliğe sahip olması bunda temel etkindir. Dağın çevresindeki çok sayıda yer alan yaylaların turizme kazandırılması beklenmektedir.

Konya şehir merkezi ve çevresini yerden seyretmek için en yüksek nokta Loras Dağı olduğunu söyleyebiliriz.

4.3. Kızılören Dağı ve Ekoturizm Potansiyeli

Kızılören Dağı, Konya Şehri'nin 40 km batısında yer alır. Kızılören Dağı genellikle karbonatlı kayalardan meydana gelmiş ve Alp Orojenezi ile de önemli ölçüde başkalaşıma uğramıştır. Trias-Jura yaşlı dolomitik kalkerler ve dolomitler dağın ana litolojilerini oluşturur. Buradaki dolomitik kalkerler tektonik kontrollü blok yapı özelliği göstermektedir. Dağın batı ve kuzey yamaçlarında eğim yer yer 30° yi bulmaktadır. Bu diklikler aynı zamanda Kızılören fayının, fay dikliğine tekabül etmekte, bu özelliği ile Kızılören Dağı horst özelliği göstermektedir. Kızılören fayı, NE-SW doğrultusunda gelişmiştir (Bozyiğit ve Güngör, 2013: 350).

Kızılören Dağı genel görünümü yanında çevresindeki tarihi doku ile de dikkat çekici özelliktedir. Dağ, sahip olduğu jeomorfolojik özellikler itibarı ile “**Yamaç Paraşütü**”, “**Doğa Yürüyüşü**” ve “**Doğa Fotoğrafçılığı**” açısından yüksek potansiyele sahip yerlerden birisidir (Fotoğraf 2).

Günümüzde “Meram Kızılören-Kent Ormanı Dağ Yürüyüşü Güzergâhı” doğaseverler tarafından kullanılmaktadır. Kızılören Mahallesi yakınlarında başlanan yürüyüş rotası, Kızılören Dağı'nın zirvesine kadar 8 km tırmanış, zirve ile Kent ormanı arasında da 9 km iniş olmak üzere 17 km bir mesafeyi kapsamaktadır (Özlem, 2017:385).

Fotoğraf 2. Kızılören Dağı, Sahip Olduğu Özellikler ile “Yamaç Paraşütü”, “Doğa Yürüyüşü” ve “Doğa Fotoğrafçılığı” Açısından Yüksek Potansiyele Arz Etmektedir.

4.4. Aladağ (Derbent-Konya) ve Ekoturizm Potansiyeli

Konya il merkezinin batısında yer alır. Yükseltisi 2339 metre olan dağın doğusunda Dede T.(2100 m), güneyinde Sarı T. (2040 m), batısında Dikmen T. (1762 m) dikkati çeken tepelerdir. Dağın temelini Permien yaşlı kristalize kalker, mermer, kuvarsit oluşturmaktadır. Permien yaşlı bu birimlerin çevresinde ise yükselteleri değişmekle birlikte Trias yaşlı kalkerler ve dolomitler yer almaktadır(Bozyiğit, 2020:145-146).

Aladağ, Konya şehrinin batısındaki dağlar içerisinde yükseltisi ile dikkat çekmektedir. Yükseltisinin yanında kuzey-güney yönünde uzanması, Akdeniz üzerinden gelen hava kütlelerinin önünde bir duvar gibi yükselmesi bol yağış almasına sebep olmaktadır. Kış ve ilkbahar aylarında aldığı kar yağışı nedeni ile uzun süre zirvesi karla örtülü halde kalmaktadır. Bu durum, Konya ilinin aktif tek kayak merkezi olmasına yol açmıştır. Özellikle Akdeniz üzerinden gelen hava kütlelerinin yağış getirmesi ile kış aylarında 5-6 ay zirve kesimleri karla örtülü halde bulunmaktadır. Bu durum da dağın kış turizmi açısından önemini artırmaktadır. Günümüzde kayak turizmi gününbirlik gelenler tarafından gerçekleştirilmektedir. Ancak yapılacak düzenlemeler ile kış turizmi şekline dönüştürülebilir. Ayrıca Aladağ; dağcılık, doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafçılığı, yayla turizmi, çiftlik turizmi, mağara turizmi, doğa yürüyüşü, dağcılık, doğa fotoğrafçılığı potansiyeline sahiptir.

4.5. Erenkilit Dağı ve Ekoturizm Potansiyeli

Konya il merkezinin batısında yer alır. Dağ, Üst Miosen-Pliosen yaşlı piroklastik maddeler ile lavlardan oluşmuştur (Sür, 1994). Erenler Dağı'nın en yüksek zirvesinin yer aldığı Erenkilit Tepe'nin(bazı kaynaklarda Anakuz Tepe), bulunduğu kesimler kümülo-dom (Lav kubbeleri) tipi bir volkanik özellik gösterir. Dağın farklı kesimlerinde fazla akıcı olmayan andezit, traki-andezit lavların oluşturduğu tepeler dikkati çekmektedir(Güngör, 2016:81). Dağın doğuda Duatepe, batıda Oklalık T. Olmak üzere iki zirvesi vardır. Dua Tepe (2206 m) zirvesinde daha önce tescillenen Roma-Bizans dönemi yapılar mevcuttur(Bahar, 2008: 237, Akt. Güngör, 2016:81). Dua Tepe'de andezit taşlarının sıralanması ile oluşturulmuş namazgah ve gözetleme noktaları dikkati çekmektedir. Erenkilit Dağı'nın batıdaki zirvesi Oklalık Tepe'dir. Ayrıca dağın doğu yamacında 2033 m yüksekliğindeki Hasanşeyh Yaylası'nda yer alan yerleşme daha önce tescil edilmiştir. Burada kilise ve kompleksi yer alır. Erenkilit Dağı'nın zirvesini 1 km güneydoğusunda Roma-Bizans dönemine tarihlenen Karamutlu Mevkii (Kilise) Çifteskisse kuyusu bulunmaktadır(Bahar, 2008: 237, Akt. Güngör, 2016:81).

Erenkilit Dağı'nın dağcılık, doğa yürüyüşü, yayla turizmi, inanç turizmi ve bilim turizmi potansiyeli bulunmaktadır. Dağ çevre mahalle ve diğer yerleşmelerde yer alan halk tarafından kutsal bir ziyaret yeri olarak görülmektedir. Ayrıca dağın farklı kesimlerinde yer alan volkanik şekiller bilim turizmi potansiyeli oluşturan unsurlardır(Fotoğraf 3).

Fotoğraf 3. Erenkilit Dağı, Yöre Halkı Tarafından Kutsal Sayılan Yerlerden Biri Olma Özelliği Taşımaktadır. Dağ'ın Farklı Kesimlerinde Görülen Volkanik Şekiller Bilim Turizmi Açısından Önemli Potansiyele Sahiptir.

4.6. Bozdağlar ve Ekoturizm Potansiyeli

Obruk Platosu'nun batısında Bozdağlar adıyla bilinen dağlık bir alan yer almaktadır. Bu dağlık alan, güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda 60 km uzunluktadır. En geniş yeri ise doğu-batı yönünde olup 45 km'dir. Bozdağların en yüksek yeri, güneydeki Hodulbaba Dağı'nın zirvesi (1746 m)'dir. Yine bu dağ sırası üzerinde yükseklikleri 1232 m, 1391 m, 1446 m, olan küçük dağ ve tepeler vardır. Ayrıca dağlık alanın özellikle doğusu ile batısı arasında kuzeyi ile güneyi arasında yükseklik bakımından da bir disimetri söz konusudur. Silsilenin Akbaş Beli güney kesiminde, yüksek tepelerin batıda, alçak tepe ve sırtların doğuda yer alması buna bir örnek teşkil eder (Selçuk Biricik, 1992: 164). Dağın en yüksek zirveleri arasında Karadağ Tepe (1919 m), Nurasdağı Tepe (1566 m) ve Peynirlik Tepe (1533 m) yer alır.

Bozdağların litolojik yapısında, birinci jeolojik zamana ait şist, fillat, kuartzit, dolomitik kalkerler ile mermerler ile bunların üzerinde yer alan ikinci zamana ait kalkerler dikkati çekmektedir.

Bozdağlar sahip olduğu flora ve fauna zenginliği yanında en önemli özelliği endemik bir tür olana **Anadolu Yaban Koyunu (*Ovis Orientalis Valenciennes*)**'nin yaşam alanını oluşturmasıdır(Fotoğraf 4). Bundan dolayı 1967 tarihinde, "**Yaban Koyununu Koruma Sahası**", ilan edilmiştir. 2002 yılında da "Bozdağ Yaban Koyunu Üretim İstasyonu" Uluslararası Av ve Yaban Hayatı Koruma Konseyi (CIC tarafından) "**Edmond Blanc**" ödülü almıştır. Günümüzde Bozdağların fauna-flora özelliklerinin korunmasına yönelik çalışmaların olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar Bozdağların sahip olduğu flora ve fauna zenginliğine dikkat çekmenin yanında endemik türlerin korunmasına yöneliktir.

Bozdağlar sahip olduğu özellikler itibarı ile denetimli avcılık, dağcılık, kaya tırmanışı, yayla turizmi, doğa fotoğrafçılığı, doğa keşfi turizmi ile kuş gözlemciliği için uygun potansiyele sahiptir.

Fotoğraf 4. Bozdağlar'ın Güneybatı Yamaçlarında Otlayan Anadolu Yaban Koyunları (*Ovis Orientalis Valenciennes*; Ünal, 2018:100).

4.7. Sultan Dağları (Konya-Akşehir) ve Ekoturizm Potansiyeli

Sultan Dağları, Konya il merkezinin kuzeybatısında yer alır. Dağ, kuzeybatı-güneydoğu istikametinde uzanarak Akdeniz ile İç Anadolu Bölgelerinin sınırında bulunmaktadır. Aynı zamanda Şakirkaraağaç-Beyşehir-Seydişehir ile Akşehir-Eber depresyonları arasında horst özelliği gösteren bir dağ olma özelliği taşımaktadır. Sultan Dağları bünyesinde milyonlarca yıl önce oluşmuş (Alt ve Üst Paleozoik) kayaları barındırır (Yalçınlar 1976). Sultan Dağları üzerinde 2000 m'yi aşan zirveler bulunur. Bu zirvelerin en yüksek yeri Gelincikana Tepesidir. Ayrıca Sultandede Tepe (2368 m) ve Çığırın Tepe (2038 m) benzeri yüksek tepelere de sahiptir.

Sultan Dağları'nın bir kısmı Akşehir ilçesi sınırları içerisinde kalmaktadır. Sultan Dağları yamaç paraşütü yapılan ender yerlerden birisi olma özelliği taşımaktadır. Akşehir, son zamanlarda adı yamaç paraşütü etkinlikleriyle sık sık duyurmaya başlamış, nitekim 2006 yılı *Yamaç Paraşütü Dünya Şampiyonası* etkinliklerine ev sahipliği yapmıştır (Özbek, 2007:30, Akt. Yeliz, Bathan, 2010:250). Ayrıca Sultan Dağları; dağcılık, doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafçılığı, kamp-karavan turizmi için uygunluk arz etmektedir. Bununla beraber sahip olduğu bitki ve hayvan türleri ile yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, botanik turizminin yapılabileceği ender dağlarımızdan biri olma özelliği göstermektedir.

4.8. Anamas (Dedegöl) Dağları ve Ekoturizm Potansiyeli

Beyşehir Gölü'nün batısında yer alır (Fotoğraf 5). Beyşehir ile Eğirdir depresyonlarını da birbirinden ayırmaktadır. Kabaca, güneydoğu-kuzeybatı doğrultusunda uzanan bu dağlık kütlede birinci zamana ait şist, kuartzit ile bitümlü kalkerler yer alır. Bunların üzerine, ikinci zaman oluşukları diskordant bir örtü tabakası halinde gelmiştir (Selçuk Biricik, 1982). Dağın önemli zirveleri İkitzepe (2151 m), Güllüce Dağı (2388 m), Mehmetkırı Tepesi (2112 m)'dir. Dağ silsilesinin en yüksek yerini Dedegöl Dağı (2992 m) oluşturur. Dağın Beyşehir Gölü'ne bakan yamaçları faylarla parçalanmıştır. Anamas Dağı fayı bunlardan en önemlisidir. Anamas Dağları üzerinde karstik ve buzul şekilleri bulunmaktadır. Karstik şekillerden en dikkat çekeni Pınargözü Mağarası'dır (Konya Ansiklopedisi, 2010: 231, Akt. Ünal, 2018:97).

Fotoğraf 5. Beyşehir Gölü'nden Tektonik Hatlarla Birdenbire Yükselen Anamas Dağlarının Doğudan Görünüşü.

Anamas Dağı'nın sahip özellikleri yanında hemen yakınında Beyşehir Gölü'nün bulunması, ekoturizm potansiyelinin artmasında yol açmıştır. Dağ, Beyşehir Gölü'nden itibaren yükselti katmanları boyunca yükseldikçe orman ve doğal manzaraları peşi sıra sunar. Bununla birlikte flora ve fauna zenginliği, yayla şenlikleri, kültürel doku birçok aktivitenin yapılabileceği bir konuma gelmesinde etkili olmaktadır (Fotoğraf 6). Bu aktivitelerin başında doğa keşfi turizmi, doğa fotoğrafçılığı, kuş gözlemciliği, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, botanik turizmi, atlı doğa yürüyüşü, flora-fauna gözlemciliği, mağara turizmi, doğa yürüyüşü, kış sporları, kamp-karavan turizmi, yayla turizmi, motosiklet, off-road ve jeep safari sporları gelmektedir (Yeliz-Bathan, 2010:248-250; Sezgin, 2002:84).

Fotoğraf 6. Anamas Dağları Her Yıl Çok Sayıda Farklı Amaçlarla Ziyaret Edilen Dağlardan Birisidir. Fotoğrafta Ziyaretçilerin Mola Esnasında Eğlendikleri Görülmektedir.

Bu aktivitelerin hayata geçebilmesi için yerel yönetimler tarafından belirli alanlarda konaklama imkânları hazırlanmalı, Beyşehir Gölü'nün sahip olduğu turizm potansiyelini de dikkate alarak tanıtım faaliyetlerine öncelik verilmesi önerilmektedir. Tanıtım konusunda günümüzde **“Huğlu Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü”** ile **“Bey Off-Road 42”** gibi kulüplerin faaliyetlerine ek olarak ulusal ve uluslararası düzeyde temsil yönüne gidilmelidir.

4.9. Gidengelmaz Dağları ve Ekoturizm Potansiyeli

Gidengelmaz Dağları, Seydişehir'in güneyinde, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda uzanan Küpe Dağı (2321 m), Kuyucak Dağı (1928 m) ve Tınaztepe Dağı'ndan (2006 m) oluşmaktadır. Gidengelmaz Dağları sahip olduğu karstik oluşumlar ile dikkati çekmektedir (Bozyiğit, 2011: 21).

Gidengelmaz Dağları, sahip olduğu karstik oluşumlar (Fotoğraf 7, 8) ile bilim turizmi potansiyeline sahiptir. Mağara, polye, uvala, dolin, lapyra gibi oluşumlar çok sayıda bilim adamı ve öğrenciyi kendine çekmektedir. Bu anlamda doğa keşfi turizmi, doğa fotoğrafçılığı ve bilim turizmi için önem arz etmektedir. Dağın bir diğer özelliği Türkiye'deki geyik ve yaban keçisi yaşam alanlarından birisi olma özelliği taşımasıdır. Buraya yerli ve yabancı turistler gelerek denetimli avcılık yapmaktadırlar. Ayrıca Gidengelmaz Dağları kendine has engebeli, sarp ve dik yamaçlara sahip bir özellik gösterir. Bu durum flora ve fauna da tür çeşitliliğine yol açtığı gibi, dağcılık, doğa yürüyüşü, kaya tırmanışı, yaban hayat (fauna) gözlemciliği, botanik turizmi (Fotoğraf 9) gibi faaliyetler açısından yüksek potansiyeller barındırmaktadır.

Fotoğraf 7. Tınaztepe Mağarası, Gidengelmaz Dağ Silsilesi İçerisinde Yer Almaktadır. Mağara, Sahip Olduğu Özellikler Nedeni ile İnsanların Uğrak Yerlerinden Birisidir.

Fotoğraf 8. Tınaztepe Mağarası'nın Batısında Farklı Aşınma Sonucu Oluşmuş Doğal Köprü, Şelale ve Düden.

Gidengelmez Dağları'nın yol güzergâhında bulunduğu Roma döneminde de kervan yolu olarak kullanılmış doğa yürüyüş rotası bulunmaktadır. Bu rota, Beldibi'nden başlayarak sırası ile Oluklu Yaylası-Gidengelmez Dağları-Madenli Yaylası-Sakaltutan Geçidi ve sonunda Bulamaç Kazanı Mevkii'ne ulaşmaktadır. Özellikle Gidengelmez Dağlarındaki rota üzerinde karstik oluşumlar, çeşitli bitki türleri ve Roma Dönemine ait taş döşeli kervan yolu dikkat çekmektedir(Özlem, 2017:392-393).

Fotoğraf 9. Gidengelmez Dağları, Karstik Oluşumları Yanında Toros Köknarı (*Abies Trojana*) ve Lübnan Sedirinin (*Cedrus Libani*) Topluluk Oluşturduğu Ender Sahalardan Birisidir.

4.10. Karacadağ (Konya-Karapınar) ve Ekoturizm Potansiyeli

Karacadağ, Konya il merkezinin doğusunda yer alır. Dağ kabaca 30 km uzunluğunda ve 15 km genişliğindedir. Andezit, volkanik tüf, aglomera ve bazaltlar ana yapıyı oluşturur. Karacadağ, birden fazla volkanik zirveleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu hali ile bir sıradağ izlenimi uyandırmaktadır(Fotoğraf 10). Dağın en yüksek tepesi, Kurşuncukale Tepesi (2025 m)'dir (Sür, A., Sür, Ö.&Yiğitbaşoğlu, H., 2002).

Fotoğraf 10. Karacadağ, Birden Fazla Volkanik Zirveleri Bünyesinde Barındırmaktadır. Bu Hali ile Bir Sıradağ İzlenimi Uyandırmaktadır.

Karacadağ çevresindeki düzlük sahadan ayrılan kalkan şekilli bir volkan yapısı arz eder. Dağın Üst Pliosen ve Pliosen sonlarındaki püskürmeler sonucunda oluştuğu belirlenmiştir. Dağın güneybatı ile kuzeydoğu kesimlerinde volkanik şekiller asli durumlarını korumuş halde bulunmaktadır. Bununla birlikte Karadağ'ın güney yamacında yer alan Acıgöl ile çevredeki Meke Gölü, Karapınar erozyon sahası ile obruklar bilim turizmi için büyük potansiyel arz etmektedir(Fotoğraf 11). Ayrıca dağcılık, doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafçılığı ve doğa keşfi turizmi açısından potansiyel arz etmektedir.

Fotoğraf 11. Karacadağ ve Çevresi(Acıgöl, Meke Tuzlası, Erozyon Sahası) Sahip Olduğu Jeolojik ve Jeomorfolojik Oluşumlar ile Bilim Turizmine En Uygun Sahalardan Birisidir. Bu Açından Her Yıl Binlerce Öğrenci ve Bilim Adamı Tarafından Ziyaret Edilmektedir.

Karacadağ, günümüzde zorluk derecesi 6 olan “Karapınar-Karacadağ Dağ Yürüyüşü Güzergâhı Rotası'nın” bir kısmının bulunduğu bir dağ olma özelliğine sahiptir. Karapınar'a yaklaşık 23 km. uzaktaki Yeşilyurt Kasabası yakınlarından başlayan rota, Karacadağ'ın 2100 m yüksekliğindeki zirvesi istikametinde devam etmektedir. Üç zirvesi bulunan Karacadağ'da üç adet de kale kalıntısı ve yer altı şehirleri bulunmaktadır (konya.gov.tr, 2016; Akt. Tekin, 2017:385-386).

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

Dünyadaki, ekonomik, siyasal, teknolojik gelişmelere paralel olarak, turizmin tüketim şekillerinde de son yıllarda önemli değişimler gözlenmekte, alışılmış tatil anlayışının değişimi ve turizm merkezlerinden uzaklaşma yönünde bir eğilim yaşanmaktadır. Bu yeni eğilime sahip yeni tip turistlerin beklentileri; doğa ile iç içe olan çevreye saygılı, tesislerde ve temiz bir çevrede tatil geçirmek olarak ortaya çıkmaya başlamıştır(Akpınar-Bulut, 2010:1576). Bu çerçevede önem kazanmaya başlayan ekoturizm faaliyetleri dünyada olduğu gibi ülkemizde de her geçen gün turizm çeşitliliği ve koşullarının değişmesine neden

olmaya başlamıştır. Bu durum uluslararası kuruluşlarında dikkatini çekerek, Dünya Turizm Örgütü (WTO) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından 2002 yılının “Ekoturizm ve Dağlar Yılı” olarak ilan edilmesine yol açmıştır.

“Konya İli Dağlarının Ekoturizm Potansiyeli Üzerine Bir Değerlendirme” adlı çalışmada Konya ilindeki dağlar, ekoturizm ilkeleri doğrultusunda sahip oldukları koşullar dikkate alınarak dağcılık, doğa yürüyüşü (trekking), bitki hayatı (flora) gözlemciliği, yaban hayatı (fauna) gözlemciliği, doğa keşfi (safari) turizmi, doğa fotoğrafçılığı, bisiklet turizmi, atlı doğa yürüyüşü, bilim turizmi, yamaç paraşütü (parapente) turizmi, mağara turizmi (jeoturizm), kış turizmi ile macera turizmi açısından potansiyel arz ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Konumuz kapsamı içerisinde ele aldığımız Konya ilindeki dağların turizm önemi hakkında yerel halkın yeterince bilgi sahibi olunmadığı görülmüştür. Bu konuda dağlık sahalar ilgili kısmen bazı çalışmalar yapılmış olsa da özellikle ekoturizm faaliyetleri açısından gerekli envanter ve altyapı çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiştir.

Konya il sınırlarında yer alan ve ekoturizm potansiyeli arz eden Anamas, Gidengelmez, Karacadağ ve Aladağ (Derbent)’a öncelikli olarak sadece zorunlu ihtiyaçları karşılama amacıyla 3-5 sayılı geçmeyen çevreci Bungalov tarzı evler yapılması uygun olacaktır. Ayrıca Konya şehir merkezine yakın Gevele Dağı, Loras Dağı, Aladağ, Kızıllören Dağı ve Bozdağlarla ilgili ekoturizm amaçları doğrultusunda alt yapı çalışmaları hızlandırılması gerekmektedir. Konya ilindeki dağların titizlikle korunması ve gelecek kuşaklara daha temiz, daha güzel ve yaşanılabilir doğal-kültürel çevre bırakılması için sürdürülebilir plan-proje çalışmalarına daha da ağırlık verilmelidir. Bu anlamdaki çalışmalar başta yetkili kurumlar tarafından olmak üzere özel sektör, basın-yayın kanalları ve ilgili eğitim ortamlarında zaman zaman dile getirilerek toplumsal bilinç sağlanmalıdır. Daha sonra ulusal ve uluslararası anlamda tanıtımını sağlayan reklam, film, belgesel ve fotoğraf vb. faaliyetlerle ilgili fuarlar, etkinlikler düzenlenebilir.

Konya ilindeki dağların ekoturizm potansiyeli diğer ekoturizm unsurları ile entegre edilerek kullanılması hem ülkemiz hem de Konya halkı için olumlu sonuçlar doğuracaktır. Bu konuda önceki yıllarda yapılan etkinliklere (UNESCO tarafından 2007 yılının “Dünya Mevlana Yılı” olarak kabul edilip kutlanması, yine 2016 yılında Konya şehrinin İslam İşbirliği Teşkilatı tarafından “İslam Dünyası Turizm Başkenti” olarak seçilmesi) yenilerinin eklenerek daha etkin tanıtımların yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- Akpınar, E&Bulut, Y. (2010). Ülkemizde Alternatif Turizm Bir Dalı Olan Ekoturizmin Çeşitlerinin Bölgelere Dağılımı ve Uygulama Alanları, *III. Ulusal Karadeniz Ormanlık Kongresi, 20-22 Mayıs 2010*, 4, 1575-1594.
- Akşit S. (2007). Doğal Ortam Duyarlılığı Açısından Sürdürülebilir Turizm, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 441-460.
- Avcıkurt C. (2007). *Turizm Sosyolojisi, Turistyerel Halk Etkileşimi*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bahar, H. (2008). *Konya-Karaman Yüzey Araştırmaları*, İçinde Bayram, F-Özme, A.(Ed). Araştırma Sonuçları Toplantısı Bildirileri, 1 (117-135), Ankara. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü.
- Bakırcı, M. (2002). "Eko turizm", *İkinci Turizm Şurası Bildiriler 2*, Ankara:244-246.
- Bozyiğit, R. (2002). Loras Dağı'nın (Konya) Jeomorfolojik Özellikleri, *Selçuk Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 144-155.
- Bozyiğit, R. (2011). *Beyşehir Doğa Eğitimi Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün*, İçinde; Batı Toroslar ve Gidengelmez Dağlarında Karstik Oluşumlar. 17-30, Ankara: Maya Akademi(I. Baskı).
- Bozyiğit, R. (2011). *Beyşehir Doğa Eğitimi Bilim ve Doğa İle Başbaşa 12 Gün*, İçinde; Konya Ovası ve Çevresinde Yeraltı Sularının Obruk Oluşumlarına Etkisi. 31-44, Ankara: Maya Akademi(I. Baskı).
- Bozyiğit, R. & Güngör, Ş. (2013). Bağırsak Boğazı ve Çevresinin Jeomorfolojik Özellikleri (Konya), *GEOMED-2013,3Second International Symposium on Geography: Mediterranean Environment*, June 10-13 2013, 345-356.
- Bozyiğit, R.(2018). *Takkeli Dağ (Doğal Yapı, Yerleşme, Turizm)*, Konya: Çizgi Kitabevi.

- Bozyiğit, R.(2020). *Aladağ'ın İncisi Derbent*, İçinde; Derbent İlçesinin Coğrafi Özellikleri (Doğal, Nüfus, Yerleşme, Ekonomi).Çaycı, A.(Ed). 141-207, Konya: Palet Yayınları.
- Collin P.H. (2004). *Dictionary of environment&ecology*. 265, Bloomsburypublishingplc, London.
- Doğanay, H. (2001), *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Konya: Çizgi Kitabevi.
- Erdoğan, N. (2003). *Ekoturizm ve Yaban Hayatı*, İstanbul: Erk Yayıncılık.
- Güngör, Ş. (2016). *Kültürel Coğrafya Özellikleri Bakımından Erenkilit Dağı ve Çevresi*, Ankara: Pegem Akademi.
- Konya Büyükşehir Belediyesi (2010). *Konya Ansiklopedisi*, Konya: Yapım; Konya Kültür A.Ş., Kültür Yayınları No:155.
- Kuter, N. & Ünal, H. E. (2009). Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik ve Sosyo-Kültürel Etkileri, *Kastamonu Üniv. Orman Fakültesi Dergisi*, 9 (2): 146-156.
- Küçükaslan, N. (2007). *Özel İlgi Turizmi*, Bursa: Ekin Kitabevi Yayınları.
- Özbek, S. (2007). Ağustos-Eylül, Rüzgarla Dans Edenler Yamaç Paraşütçüleri, *Konyalife Dergisi*, 13,
- Tekin, Ö. (2017). Ekoturizm Açısından Konya İli Doğa Yürüyüşü Rotaları Üzerine Bir Araştırma, *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(39,376-400.
- Polat, A. T. (2006). Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* , 52-63.
- Rahemtulla, Y.G. & A.M. Wellstead, (2001). Ecotourism: *Understanding Competing Expertand Academic Definitions*. Infor. Report NorX-380 Canada
- Selçuk Biricik, A.(1982). *Beyşehir Gölü Havzasının Stürüktüral ve Jeomorfolojik Etüdü*, İstanbul Üniversitesi Yayın no:2867, Coğrafya Enst. Yayın no:119.İstanbul.
- Selçuk Biricik, A.(1992). *Obruk Platosu ve Çevresinin Jeomorfolojisi*, Marmara Üniversitesi Yayın No: 531, Atatürk Üniversitesi Yayın No: 17, İstanbul.
- Sezgin, M.(2002), *Turistik Konya Turizm, Turistik Yatırımlar ve Sosyal Verilerle Konya*, Konya: Konya Desen(1.Baskı).
- Sür, Ö. (1994). Türkiye'de Volkanizma ve Volkanik Yerçekilleri, *Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 3, 29-52.
- Sür, A., Sür, Ö.&Yiğitbaşoğlu, H. (2002). *Volkanlar, Türkiye'nin Volkanik Yörelere ve Depremler*, Ankara: Bilim Yayınları.
- TIES, 1990, The International Ecotourism Society.
- Tolungüç, A. (1990). *Turizm'de Tanıtım ve Reklam*, İstanbul: Mediacat Yayınları .
- Tuna, M. (2007). *Turizm, Çevre ve Toplum (Marmaris Örneği)*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Ünal, O. (2018). *Konya İli Yeryüzü Şekillerinin Ekoturizm Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi*, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü(Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Konya.
- Weaver, D. (1999). Magnitude of Ecotourism in Costa Rica and Kenya. *Annals of Tourism Research* , 792-816.
- Yalçınlar, İ.(1976). *Türkiye Jeolojisine Giriş*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, No:2089, Coğrafya Enstitü Yayınları, No:87, İstanbul.
- Yeliz, U.&Bathan, O. (2010). Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine Etkisi Üzerine Bir Araştırma, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 243-260.
- <http://www.konya.gov.tr>. Erişim Tarihi: 02.03.2016.